

*EXTRÉMNI
HYDROMETEOROLOGICKÉ JEVY
A JINÉ ÚKAZY*

*V OBCI VELKÉ SVATOŇOVICE
V LETECH 1917 – 2017*

*PODLE OBECNÍ KRONIKY
A
SOUČASNÝCH AMATÉRSKÝCH MĚŘENÍ*

*Ze zápisů uvedených v I. až VI. kronice obce Velké Svatoňovice
a z vlastních meteorologických měření a pozorování vybral a uspořádal Tomáš Prouza
16. dubna 2017*

V současné době jsou všechny sdělovací prostředky plné zpráv o globální změně klimatu, jejím dopadu na lidskou společnost a o katastrofách, které přináší. A dále probíhá diskuze zda tato změna opravdu existuje a jestli na ní nese vinu člověk či je přírodního původu.

Vzhledem k tomu, že se o meteorologii zajímám již více jak 24 let, pokusil jsem k tomuto tématu zpracovat výtah z kronik obce Velké Svatoňovice za uplynulých 100 let, od roku 1917 až do roku 2017

Tato práce je pokusem o ucelený soupis všech extrémních hydrometeorologických jevů a jiných zajímavých úkazů v obci Velké Svatoňovice ve výše zmiňovaném období. Samozřejmě se mi zcela jistě nepodařilo podchytit úplně všechny události, ale to v tak dlouhém časovém období dost dobře nejde. Vybíral jsem jen ty, které byly opravdu extrémní nebo výrazně ovlivnily život obce (povodně a vichřice).

Pokud se ptáte, proč jsem do výčtu zařadil i komety, zatmění, polární záře a zemětřesení, tak je to proto, že v minulosti byly leckdy tyto jevy s meteorologií spojovány, i když moderní věda už ví, že tomu tak není. I když jiné kosmické jevy mají na počasí a podnebí naopak významný vliv, například jedenáctiletá sluneční perioda.

Následující soupis je řazen od nejstaršího po nejnovější. Uvozuje ho vždy datum události, typové zařazení a následuje doslovný přepis záznamu z kroniky. Od roku 1993 následují i moje osobní záznamy a měření. Jsou buď přidány pro porovnání a pro ověření původního záznamu nebo zcela samostatné v případě, že kronika událost opominula.

POČASÍ 1917 – 2000 V OBECNÍCH KRONIKÁCH

1917, leden - ARKTICKÉ MRAZY

Koncem ledna 1917 nastalo velmi tuhé, mrazivé počasí. Takové bylo i v březnu. Od roku 1848 prý nebylo takových mrazů.

1928, 10. - 11. března - VICHŘICE, SNĚHOVÁ KALAMITA

Dne 10. a 11. března byla prudká vichřice se sněžením a sních každou skulinou všude vnikl, že ho musili i z půd vynášeti.

1928, 14. dubna - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Teprve 14. dubna spustil se lijavec - který se rovnal průtrži, smetl prst' z kopců a i oves, který byl v prvním týdnu dubna zasety vyplaven, takže někteří hospodáři museli znovu síti...

1929, 10. a 19. února - ARKTICKÉ MRAZY

Z neděle na pondělí 10. února bylo ráno -26°C, na Valech a nádraží -30°C. Stále pěkně vyjasněno po celý leden i únor mrzlo i za poledního slunce. Dne 18. února nastalo zlepšení, ale již druhý den opět mráz -20°C.

1929, 2. března - ARKTICKÉ MRAZY

I 2. března v noci byl zde krutý mráz -22°C ...

1929, 4. července - VICHŘICE

V den 4. července 1929 bylo nesnesitelné parno. K večeru přihnál se černý mrak a po půl osmé hodině strhl se takový víchř, že se stromy ohýbaly k zemi, slyšeti jen praskot větví stromů, hukot burácejícího víchru a v to hrozná bouře a blesky se křížovaly až oči přecházely.

Elektrické vedení přetřháno, sloupy vedení vyvráceny, jetel z kup rozmetán až na stromech, vůz s krmením převrhnut...

1930, 26. října - VICHŘICE

Dne 26. října byla smršť větrná, při které vyvrácen starý smrk, odedávna opatřen obrázkem v lomu p. Žida čp. 10. Jinde polámany jen větve a zcuchány doškové střechy.

1931, 5. až 7. července - TROPICKÁ VEDRA, KRUPOBITÍ

V červenci - kolem 5. - byla vedra přímo tropická, až 50°C na slunci. 7. července po dusném odpoledni přihnál se mrak po 6. hodině a liják s kroupami zvrčí lískových oříšků nadělal dosti škod. Slabší okenní sklo prorazily.

1935, 5. března - POZDNÍ MRAZY

Ještě v březnu od 3. do 10. mrzlo (5. března -17°C), padal sníh, že tvořil závěje, které musely být prohazovány.

1937, květen - ÚDER BLESKU

Kol 22. května bylo letní vedro a bouřky byly časté. Blesk udeřil u hasičské zbrojnice do vysoké vrby a u Jana Nývltá též, po anténě do domku J. Nývltá a po elektrickém vedení do blízkého transformátoru, který byl vypálen.

1938, 26. ledna - POLÁRNÍ ZÁŘE

26. ledna byla u nás viditelná od 20. hod. polární záře, která trvala asi přes hodinu. V jiných evropských městech bylo možno na ulici číst, jak psal denní tisk. Posledně bylo u nás viditelná prý před 50 lety.

1938, srpen - TRVALÉ SRÁŽKY, POVODNĚ

V srpnu po prudkých deštích nastaly velké povodně, které natropily na úrodě a komunikacích mnoho škod. Jinak bylo počasí v létě i na podzim celkem příznivé.

1940, zima - SNĚHOVÁ KALAMITA, ARKTICKÉ MRAZY

Před svátky vánočními (roku 1939, pozn. autora) se nachumelilo a sníh držel až do konce března. Bylo stále 20 - 30° mrazu. Bylo způsobeno mnoho škod mrazem na ovocných stromech a v lesích.

1941, 3. ledna - SNĚHOVÁ KALAMITA

3. ledna začala sněhová bouře, která trvala několik dní. Doprava byla úplně znemožněna. U čp. 44 (u Brožových) bylo sněhu přes 3 m vysoko.

1941, 11. července - BOUŘKA, ÚDER BLESKU

Dne 11. července bylo velké horko (44°C). Odpoledne se přihnala prudká bouře s větrem. Kol 5. hod. odpo. Uhodil blesk do obytného stavení statku Karla Kúny čp. 76. V několika minutách byl celý statek v plameni.

1941, 27. července - KRUPOBITÍ

Velké krupobití bylo 29. července, kdy krupy poničily celou úrodu mnoha hospodářů na Horách a Končinách, kde leželo až 30 cm krup.

1946, 8. února - TRVALÉ SRÁŽKY, POVODNĚ

Po několikadenním dešti, byla velká povodeň, která vyvrcholila 8. února. Sníh úplně roztál, voda nemohla vsáknout do země, poněvadž byla zmrzlá. Od r. 1897 dle starých pamětníků nebyla tak velká voda.

1947, léto - SUCHO

Bohužel dešťů přicházelo hned z jara velmi málo. V květnu, červnu, červenci a další měsíce ani nekápl. Nepršelo v celém okolí, katastrofální sucho nastalo v celé republice.

1948, 13. a 14. ledna - POVODNĚ

Povodně v měsíci lednu postihly celé okolí, hlavně v Bohuslavicích nad Úpou, kde byla poškozena okresní silnice. Ve dnech 13. - 14. ledna 1948 si zařídila velká voda také u nás. Ve školním sklepě bylo tyto dny na 30 cm vody. Potok byl velice rozvodněný.

1954, 25. srpna - VICHŘICE

Dne 25.8.1954 nastal ve 20 hodin zhoubná vichřice trvajíc sice krátkou dobu, ale škod nadělala dosti. Přišla od jihozápadu. Na Podhájí v domku A. Součkové čp. 293 strhla polovinu střechy a donesla ji na sousední louku. Druhou polovinou střechy rovněž poškodila i komín...V zeměd. usedlosti Jos. Pinkavy čp. 50 porazila starou lípu, která padla na střechu stodoly a tuto pobořila. Velikých škod nadělala na polích a v lesích.

1957, 24. dubna - ZEMĚTŘESENÍ

Dne 24. dubna pocíteno bylo po 19. hodině zemětřesení, které se projevilo dvěma krátkými záchvěvy země provázenými duněním.

1957, konec dubna - KOMETA

Koncem měsíce dubna byla u nás ve večerních hodinách na severozápadní obloze viditelná kometa Arend - Rollandova i bez dalekohledu.

1957, 5. a 6. května - POZDNÍ MRAZY

Jarní počasí bylo celkem chladné a ještě v květnu bylo několik mrazíků až - 4°C a téměř bez dešťů. Dne 5. a 6. května sněžilo, ale sníh brzo roztál.

1960, únor - ARKTICKÉ MRAZY

Po slabém oteplení a přechodné oblevě dosáhly mrazy koncem února síly - 25°C. Mrazy způsobily místy kalamitu s vodou, neboť na několik dní zamrzly studny.

1962, 31. března - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, POVODNĚ

Dne 31. března po náhlém tání sněhu a dešti rozvodnil se potok a vyjil ze břehů, nejen že zatopil pozemky přilehlé, ale i do stavení vnikla voda. Stoupání vody přestalo těsně před půlnocí.

1963, 14. května - BOUŘKA , PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, KRUPOBITÍ

Tak 14. května překvapila naši kotlinu odpolední bouřka s prudkým přívalem vody dešťové a krupobitím. Zůstala po něm vodním přívalem zbrzděná půda cest, rozsáhlé kaluže a kalný hnědý proud rozvodněného potoka. Také zle se vedlo rozkvetlý stromům, především třešním.

1963, 14. června - BOUŘKA , PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, KRUPOBITÍ

Jako důkaz, že letošní počasí jakoby se spiklo proti polní práci zemědělské, uvádím den 14. června, kdy odpoledne k 17. hod. přihnala se od jz. bouře spojená s průtrží mračen a krupobitím, které zde potlouklo zeleninu a porosty bramborů i řepy a ovocné stromy.

1965, 6. června - BOUŘKA , ÚDER BLESKU

Při bouřce dne 6. června byla úderem blesku poškozena stanice transformátoru u JZD a proud byl přepojen, aby se mohlo uskutečnit představení v kině (film Limonádový Joe).

1969, 7. května - BOUŘKA , PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Jenom jednou, a to bylo ve středu 7. května, to bylo "vydatnější". K večeru před 5. hodinou odpoledne se obloha zatáhla zlověstnými mraky. Na to se snesla velká bouře s nesčetnými blesky, která zuřila asi půl hodiny nad naší krajinou. Déšť, který ji provázel se proměnil v děsivou průtrž mračen, při níž byla odplavena ornice z brambořiště za čp. 19 a nanesla hnůj a bramborovou sadbu na silnici k hasičské zbrojnici . . .

1970, 9. dubna - TRVALÉ SRÁŽKY, POVODNĚ

Píše se 9. duben 1970. Celý den prší, taje a voda na potoce stoupá a místy se vylévá z břehů, zvláště chalupa paní Prouzové pod kulturním domem vyhlíží jako plovoucí domeček, neboť je celá oblitá povodňovým přívalem. Tentokrát však našťastí přes noc voda klesla, protože přestalo pršet.

1970, 7. srpna - BOUŘKA , PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, KRUPOBITÍ, ÚDER BLESKU

Dne 7. srpna odpoledne po 16. hodině se snesla nad naší vesnicí velká bouře s krupobitím a prudkým lijákem. Blesk udeřil do staré jabloně na zahradě u Hetflejové na hořejším konci obce. Jabloň, vzdálená pouhých 4 - 5 m od stavení se roztříštila . . .

1971, 7. ledna (leden) - ARKTICKÉ MRAZY

Jak už bylo zaznamenáno, skoro do poloviny ledna trvaly tuhé mrazy, v noci - 25°C, přes den - 15°C. Největší mráz byl 7. ledna, kdy klesla teplota na - 28°C.

1971, 26. května - BOUŘKA , PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, KRUPOBITÍ

Teprve v druhé své polovině spadl očekávaný májový deštiček, ale dne 26. 5. to už byl skutečný liják s bouří a krupobitím.

1973, srpen – září - TROPICKÁ VEDRA

Pravé léto s převážně teplými a slunečnými dny se dostavilo v srpnu a v září. Po teplých nocích byly přes den vedra až 42°C.

1975, 6. června - POZDNÍ MRAZY

Celkově byl letošní máj velmi pěkný, jen jeho poslední dva dny byly chladné, což přešlo i na první dny v červnu, kdy se dostavil na krásně rozkvetlé záhony ještě 6. 6. mrazík - 2°C a některé květy trochu spálil.

1975, 15. června - BOUŘKA , ÚDER BLESKU

Při velké bouřce s hromobitím v neděli 15. června o půl osmé hodině večer, sjel kulový blesk do stavení čp. 2 u Kultů a poškodil komín. Také na obydlí Stanislava Kuny čp. 213 byl od blesku poškozen komín a elektrické vedení.

1976, 3. ledna (13. ledna) - BOUŘKA , PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, POVODNĚ

Rozmarné zimní počasí ovládlo naši krajinu v lednu 1976. V sobotu 3. t. m. dopoledne se u nás přehnala silná vichřice s bouřkou a blesky, trvající 20 minut. Potom několikrát sněžilo, přšelo, takže v úterý 13.1. následkem tání na horách, byla v našem potoce nebezpečně vysoká voda.

1976, 4. června - TORNÁDO, VZDUŠNÝ VÍR

Mimofádný přírodní jev se udál dne 4. června před polednem na Kvíčale, části patřící do Suchovršic. Vzdušný vír vynesl plechovou krytinu, utrženou na střeše staré stodoly, do výšky 50 m. Voda ze sudu zmizela, a ve výšce 10 m se vznášel i kbelík a konev s vodou. Zprávu zveřejnil týdeník "Krk. pravda" 15.7.1976.

1978, 18. a 19. června - POZDNÍ MRAZY

Přeháňky, chladno a dokonce z 18. na 19. června mrazík - 2°C, spálil natě u brambor. Ani potom už nebylo nijak teplo, které by tomuto letnímu měsíci patřilo.

1979, 1. ledna - PRUDKÁ ZMĚNA TEPLoty

K nečekanému zvratu v počasí došlo v noci na Nový rok. Ochladilo se, hustě sněžilo a mráz dosáhl v ranních hodinách - 20°C. Vlna mrazů zasáhla celou Evropu, od Severního moře až po Jadran.

1979, 17. a 18. července - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, POVODEŇ

Povodeň, jakou Svatoňovice nepamatují, postihla naši obec a Markoušovice v neděli 17. července 1979. Pršelo od rána a odpoledne před 17. hodinou se déšť proměnil v hrozivý lijavec. Během dvou hodin se náš potok proměnil ve stoku špíny. Kolem 21. hodiny se již voda vylila ze břehů, neboť propustě našich dvou silničních mostků u školy a u kina nestačily pojmut ničivý příval, spěchající od našich Markoušovic a z Jestřebích hor.

Mírný pokles hladiny potoka nastal o 23. hod., ale jen krátce. Brzy ráno 18.7. se opět rozhoukala varovná siréna z požární zbrojnice, neboť během noci lilo a rozvodnění nabylo zase své zhoubné krutosti. Teprve po 10. hod. v pondělí se situace zlepšila, protože už trvale nepršelo.

1979, 21. listopadu - ZEMĚTŘESENÍ

Zemětřesení o síle 2,5 jednotek Richterovy stupnice, s ohniskem mezi Trutnovem a Náchodem, bylo i v naší obci pocíteno ve středu 21. listopadu o 20. hod. večer, silným úderem a otřesem budov po dobu asi 2 vteřin. Vypadalo to, jako by těžké nákladní auto v plné rychlosti narazilo do stavení.

1983, 13. září - BOUŘKA, ÚDER BLESKU

Nenadálá bouřka v úterý večer 13. září při dosti chladném počasí netrvala dlouho. Avšak po prvním zahřmění před 20,30 hod. ihned udeřil blesk v blízkosti školy. Teprve za hodinu po tomto silném úderu zpozorovali Benešovi, čp. 56, že byla bleskem zasažena jejich památná lípa na dvoře.

1984, 24. listopadu - VICHŘICE

Vichřice s bouřkou a lijavcem v noci z pátku na sobotu 24. listopadu řádila zle i v naší vesnici. Na budově pohostinství se pod nápořem silného větru zvedla plechová střešní krytina a sebrala s sebou i komíny.

1984, 7. května - ZEMĚTŘESENÍ

Překvapením pro obyvatele Úpicka v pondělí 7. května o 5,15 ráno, byl náhlý úder se záchvěvem, což vypadalo jako zemětřesení. Zprávu o tom přinesl i Čsl. rozhlas a posudek byl i v novinách.

1985, 4. a 7. ledna - ARKTICKÉ MRAZY

Sněhové podmínky se zlepšily, ale také mrazy počátkem prvního měsíce nabývaly na krutosti. V pátek 4. ledna zaznamenán mráz - 15°C a v pondělí 7. t. m. klesla teplota na - 25°C.

1986, 18. června - BOUŘKA , PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, KRUPOBITÍ, POVODEŇ

Značná živelná pohroma postihla naši obec ve středu 18. června v podvečer, při silné bouři s průtrží mračen a krupobitím. Běsnící živel měl za následek rozvodnění našeho potoka v takové míře, že povodňová vlna trvala déle než jednu hodinu. Bahno a hlína z polí znečistily cestu a dílo zkázy dovršily kroupy, velikosti až 3 cm. Poničily úrodu na polích i v zahrádkách, kde byla rozbita skla u skleníků.

1988, 27. května - BOUŘKA , ÚDER BLESK, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

27. 5. s velkou bouřkou, která trvala od 11,30 hod. až do 17,30 hod., tedy celých 6 hodin blesk za bleskem. Dvě ženy - paní Vyhřídová a paní Menčíková pásly v té době družstevní krávy na kopci. Blesk zabil jednu krávu ve stádu. U Šulitků vyhořela při blesku plamenem televize, v Urnovém háji v Zálesí blesk rozpoltil vzrostlou borovici. V Úpici u hřiště Sparty voda zatopila domek a jeho majitel utonul. Nános bahna v domku byl do výše půl metru.

1989, 24. a 25. února - VELMI NÍZKÝ TLAK VZDUCHU

24. a 25. února jsme užasli nad našimi domácími tlakoměry. Tlaková ručička se na tlakoměru obrátila "vzhůru nohama". Nejdříve si každý myslel, že je poškozený tlakoměr. Podle úředně naměřených záznamů tlakoměr klesl na 960 hectopascalů, což prý se NIKDY nestalo...

1990, 23. února - ÚNOROVÉ TEPLo

Až teprve 23. února poprvé v noci klesla teplota na -6°C, ale ve dne dosáhla teplota až + 25°C. Stále však vál bouřlivý vítr . . .

1990, 26. až 31. května - POZDNÍ MRAZY

Od 26. do 31. 5. byly mrazy v noci do - 4°C. Namrzlé byly listy brambor, zelenina, omrzlé byly i zahradní květy. Vysévá a sází se všechno znovu. Opadával rybíz a angrešt.

1991, 9. prosince - PRUDKÁ ZMĚNA TEPLoty

Pak náhle 9. 12. v celém východočeském kraji během pouhých 4 hodin z - 16°C na 0°C. Tento vzestup byl však na jeden den a jen ve východočeském kraji! Další den opět až na - 19°C.

1992, 24. března - TRVALÉ SRÁŽKY, POVODNĚ

Pak nastal 24. března. V poledne začalo pršet - vlastně "lilo jako z konve". Se starostí jsme sledovali, jak se náš Zaječí potok plní vodou. Hlavní příval vody nastal okolo 20. hodiny a trval celou noc. Protože na našich Předních a Zadních horách (Jestřebí) bylo do té doby ještě hodně sněhu, prudký déšť sních shora spláchl do našeho údolí.

1992, 18. až 22. července - TROPICKÁ VEDRA

Od 18. do 22. července vystoupily teploty ve stínu až na 34°C ! Na slunci jsme naměřili až 43°C !

1992, 8. až 10. srpna - TROPICKÁ VEDRA

8. srpna 37°, 9. srpna 37°, 10. srpna 38°C ve stínu. Na slunci se rtuť teploměru vyšplhala na 49°C !

1992, 22. až 30. srpna - TROPICKÁ VEDRA

Od 22.8. až do 30.8. vystoupily opět teploty od 29° až na 34°, na slunci 45°C ! Úplně bezvětří !

1993, 6. a 7. ledna - NÁMRAZA, NÁLEDÍ

U nás v obci byla také silná námraza nejen na silnicích, ale i na stromech a zahradách, které byly zcela bez sněhu. Ani u nás nemohly ráno vyjet posypové vozy. Všechny úseky vozovek byly nejen nesjízdné, ale i neschůdné.

1993, 5. a 6. července - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, VICHŘICE

Dne 5. 7. večer po 20. hodině se obloha hrozivě zatáhla černými mraky, které se během půl hodiny slily v černou oblohu. Průtrž mračen trvala téměř do půlnoci. Druhý den ráno ve 4 hodiny nastala prudká vichřice, která trvala do 8. hodiny ráno. Většina ovoce opadala.

1994, 23. ledna - BOUŘKA, VICHŘICE

Dne 23. 1. nás překvapila velká bouřka, s větrem 10 - 25 m/sec.

1994, 26. až 31. července - TROPICKÁ VEDRA

Toho dne - 26. 7. bylo naměřeno 34° až 36°C ve stínu, 27. 7. až 31. 7. dokonce 37°C ve stínu . . .

1994, 7. srpna - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, KRUPOBITÍ

To vše vyvrcholilo 7. srpna - neděle, ve 13 hodin, kdy naši obec, hlavně střed obce zasáhlo silné krupobití, s obrovským přívalem vody a velkými krup. Výsledek: listy jabloní jako hustě prostřílené, polámané listy zeleniny, okurek. Zahrady a zahrádky byly zcela bílé, pokryté vrstvou velkých krup.

1995, 13. a 14. ledna - ARKTICKÉ MRAZY, SNĚHOVÁ KALAMITA

Přes den bylo oblačno, 13. ledna ráno - 5°C, přes den od 0°C až - 2°C, opět přibývalo 5 cm sněhu. Při silném větru se tvořily závěje. V té době byla již na Trutnovsku a zvláště v Krkonoších sněhová kalamita, ve které uvázla auta. 14. 1. jsme naměřili - 17°C !! Přes den až - 10°C . . .

1995, 28. až 31. března - POZDNÍ MRAZY, VICHŘICE

Od 28. 3. do 31. 3. byly ranní mrazíky od - 5°C do - 9°C. Stále silný nárazový vítr od 15 do 20 m/s. V naší obci u dvou domů "sebral" vítr část střešní krytiny. Také v Úpici létaly ve vzduchu části střešních krytin, které byly rozesety po ulicích a vzlétaly také proti oknům domů. Vítr také kácel stromy.

1995, 13. května - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, POVODĚŇ

Pak přišel den - 13. 5., od 14 do 15 hodin nastala při silné bouřce "průtrž mračen". Byla zcela bahnem zaplavena silnice u čp. 315 a u hasičské zbrojnice, když z obou cest z kopce bylo naplaveno 10 cm bahna.

1995, 8. až 14. července - TROPICKÁ VEDRA, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Od 8. 7. stejně jako vloni, nastala tropická vedra, ráno + 21°C, odpolední teploty každý den byly 31° až 32°C, na slunci 45°C ! Bezvětří - vzduch byl těžko dýchatelný. Ve dnech od 11. 7. do 14. 7. denní teploty stále trvaly 31 až 32°C, avšak byly časté průtrže mračen. Opět se z kopců do našeho údolí valila voda. Ani po deštích se však vzduch neochladil.

1995, 22. července - BOUŘKA , PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, KRUPOBITÍ, VICHŘICE

Ráno bezvětří 33°C ! Odpoledne o půl páté opět mohutné přívaly vod, jaké jsme ještě nezažili ! Kroupy o průměru 1 cm bičovaly do oken, zahrádek, střeš. Během jedné hodiny napršelo 4,5 cm vody !
Od 18,30 hod. až do rána do 3 hodin, trvala obrovská bouře s prudkým, nárazovým větrem - od 21. hodiny to byla vlastně vichřice s krupobitím. Po celém horizontu se křížovaly blesky.

1995, 30. prosince - ARKTICKÉ MRAZY

Dne 30. 12. ráno jsme naměřili - 20°C, bylo jasno a bezvětří. Na dolním konci a u rybníka však je vždy o 3 - 4°C větší mráz než v horní a střední části obce. To znamená, v dolním konci obce byla naměřeno - 23°C ! Přes den se snížil mráz na - 13° až - 14°C.

1996, březen až duben - KOMETA

A viděli jsme kometu. Jasně zářila na obloze s trochu "rozmazaným" ohonem.

1996, 4. až 12. června - TROPICKÁ VEDRA

Následující dny od 4 .6. do 12. 6. nastal pravá tropická vedra, denní teploty až +31 až 33°C, samozřejmě ve stínu. Na slunci jsme naměřili 45°C.

1996, 23. až 31. prosince - ARKTICKÉ MRAZY

Od 23.12. do 31.12. teploty klesly až na - 24°C ! Na dolním konci naší obce, u rybníka dokonce - 28°C !! Přes den - 15°C a - 18°C.

1997, 29. března - KOMETA

Byla sobota 29.3.1997, po setmění od 21. hodiny večerní. Byl to obrovský zážitek ! Kometa s "prachovým" ohonem na obloze zářila. Měli jsme štěstí, že i další dny byla obloha většinou úplně jasná, bez jediného mráčku.

1997, 7. dubna - VICHŘICE, SNĚHOVÁ BOUŘE

Dne 7. dubna se přes naši obec přehnala vichřice, která na zahradě čp. 71 přelomila vzrostlou třešeň (naproti hasičské zbrojnici). Následovala sněhová, větrná bouře, která trval jeden a půl hodiny.

1997, 3. a 4. července - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, POVODŇ

První povodňová vlna s kroupami "proběhla" obcí ve čtvrtek 3. července tohoto roku, kolem 19. hodiny. Zasáhla Markoušovice, Končinu i celou naši obec. Potok byl zcela naplněn, ale přívaly vod stačil ještě pobrat. Povodňová vlna trvala asi 1 hodinu.

Další den v pátek 4. července opět silná průtrž asi jedenapůl hodiny - opět silnější srážky nad Markoušovicemi. V 19,30 již potok nepobral přívalové vody a tím došlo na několika místech k vylití vody z břehů.

1997, prosinec - FENOLOGICKÝ EXTRÉM

V tomto roce listy ovocných stromů opadaly až v polovině prosince ! Takový jev jsme ještě nezaznamenali.

1999, 11. srpna - ZATMĚNÍ SLUNCE

Dalším mimořádným úkazem v tomto roce bylo zatmění Slunce. V poledni 11. srpna 1999 se odehrálo úchvatné kosmické divadlo. Slunce, Měsíc a Země se v uvedeném pořadí seřadily na jedné přímce, a tak malý Měsíc velké Slunce zcela zastínil.

2000, duben - POLÁRNÍ ZÁŘE

V měsíci dubnu se také řada našich občanů mohla pokochat nádhernou podívanou. Byla to mohutná polární záře, zasahující severní obzor až po oblast zenitu. Úkaz se projevoval načervenalými pásy, pulsujícími světelnými paprsky a přeléváním barev mezi pásy.

POČASÍ 1993 – 2017 VE VLASTNÍM MĚŘENÍ A POZOROVÁNÍ

1993, 25. července - BOUŘKA

Ve 14.45 byla velká bouřka a vítr dosahoval rychlosti okolo 25 m/s

1994, 7. srpna - BOUŘKA, ÚDER BLESKU, KRUPOBITÍ (i v kronice výše)

Pokles teploty za 30 minut z + 27°C na + 17°C., pokles o 10°C. Obrovská bouře, 5x blížký úder blesku, kroupy 2 cm velké, 10 mm srážek za 30 minut. Pokles teploty – silný víchr.

1995, 13. května - BOUŘKA (i v kronice níže)

1. velká bouřka – od 13.15 do 19.45 nešel elektrický proud

1995, 22. července - BOUŘKA, KRUPOBITÍ, VICHŘICE (i v kronice výše)

Odpoledne bouřka s kroupami, v 20.30 večer se zvedl obrovský vítr o rychlosti okolo 30 m/s (100 km/h), v 21.30 začala bouřka bez hromů (výboje daleko v mracích). 23. července v časných ranních hodinách začala obrovská bouře se silným víchrem.

1995, 30. prosince - ARKTICKÉ MRAZY (i v kronice výše)

Ranní teplota (v 7.00) – 23°C, přes den – 10°C.

1996, 29. prosince - ARKTICKÉ MRAZY (i v kronice výše)

Ranní teplota (v 7.00) – 26°C a přes den – 15°C.

1997, 3. července - BOUŘKA, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY (i v kronice výše)

Od 16.30 silná bouřka – příchod od J, postup k SV, kroupy, silný vítr, déšť. Poté obrat v 17.20 a postup na JV – průtrž mračen. Celkem asi 70l vody na m² a asi 750 blesků. Bouřka trvala přes 2 hodiny.

1998, 23. a 24. července - BOUŘKA, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, VICHŘICE

Od 21. hodiny se v oblacích ojediněle blýskalo, s přibývajícím časem četnost a intenzita blesků narůstala, ale výboje byly daleko v mracích a nebyl slyšet žádný hrom. V 1.00 ráno 24.7. následovala mohutná bouřka, přicházející od JZ, s mohutným přívalem deště a silným nárazovým větrem lámajícím větve. V 1.45 náhle obrat větru na Z a postupné odeznívání bouřky.

1999, 12. až 14. února - SNĚHOVÁ KALAMITA

Silné sněžení a prudký vítr – tvorba sněhových jazyků. Silnice do Trutnova přes Starý Sedloňov uzavřena.

2001, 27. srpna - BOUŘKA, KRUPOBITÍ

Katastrofální krupobití. Přibližně v 17 hodin se na severu objevilo bouřkové mračno. Od této doby nepřetržitě hřmělo (jako kdyby v dáli neustále létala stíhací letadla). V 17.30 začalo prudké krupobití (kroupy větší než 3 cm). Toto trvalo 8 – 10 minut. Poté asi hodinu pokračoval déšť se silným větrem a hromobitím. Teplota za 10 minut poklesla z 27°C na 17°C a později na 15°C.

Videozáznam krupobití na Valech 27.8.2001 v 17:15 SELČ

2003, 13. srpna - TROPICKÉ VEDRO, BOUŘKY

Rekordní tropické vedro. V 15.00 naměřena teplota + 36°C ve stínu. Vál silný jižní vítr s účinky fénu. Okolo 16. hodiny se dostavila první bouřka tohoto dne (celkem tři), která snížila teplotu na „pouhých“ + 33°C. V kombinaci s vysokou vlhkostí vzduchu pak výsledné venkovní klima působilo na člověka dojmem tropického deštného lesa. Druhá bouřka snížila teplotu na přijatelných + 24°C.

2004, 12. června - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Přívalové srážky. V bouřce se slabým krupobitím spadlo za 5 minut asi 10 mm srážek.

2004, 8. července - BOUŘKA, BLESKY

Bouřka na bouřkové frontě. Přečhod v 23.45. Zde v obci poměrně slabá, napršelo asi 15 mm vody za 20 minut, vítr okolo 15 m/s. Pohyb z JZ na SV. Blesková aktivita velmi vysoká, okolo 22. hodiny nad ČR a okolními státy až 25 000 blesků v průběhu 90 minut..

2005, 15.června - PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, KRUPOBITÍ

Velké Svatoňovice a Markoušovice byly zasaženy intenzivní bouřkou s přívalovým deštěm (způsobil smyv půdy z polí a rozlítí potoka) a krupobitím (trvajícím cca 2 minuty - velikost krup do 1 cm). Bouřka trvala přibližně 1h 45 min od 14:00 SELČ.

2005, 25. října - ZEMĚTŘESENÍ

V 12:52 došlo k zemětřesení o síle přibližně 3,4 stupně Richterovy škály s epicentrem mezi Rtnín v Podkrkonoší a Červeným Kostelcem, cca 8 km JV od stanice. V okolí se zemětřesení projevilo hlukem a případným pohybem nábytku.

2006, 31. března - BOUŘKA, TÁNÍ, POVODEŇ

První letošní bouřka ve Velkých Svatoňovicích byla doprovázena krupobitím a duhou. Bohužel větší množství srážek spustilo na Zaječím potoce slabou povodeň, při které na několika místech na dolní toku došlo k vyběžení.

2006, 20. května - BOUŘKA, VICHŘICE

Přes Velké Svatoňovice (a celý okres Trutnov) přešla ve večerních hodinách bouřková fronta doprovázená silným větrem (húlavou) o rychlosti přes 20 m/s. Vítr způsobil škody na porostech a zapříčinil též téměř hodinový výpadek elektrického proudu.

2006, 11. listopadu - VICHŘICE

Přechod studené fronty doprovázený velmi silným nárazovým větrem o rychlosti přes 25 m/s – 90 km/h, který otrhal skoro všechno listí, lámal suché větve stromů a dokonce převrátil ocelovou houpačkovou lavičku. V 15:45 začalo pršet s ledovými krupkami, po 20. hodině pak čistě sněžit. Do rána 2.11. napadlo přibližně 0,5 cm sněhu, jež se udržel i na betonových plochách.

2007, 18. – 19.ledna - BOUŘE KYRILL

Ve dnech 18. a 19. ledna 2007 bylo území České republiky a potažmo celé západní a střední Evropy zasaženo cyklónou (orkánem) Kyrill. Orkán postupoval z prostoru severního Atlantiku a Severního moře přes země Beneluxu, Německo, Polsko, ČR a Slovensko dále na jihovýchod. V celé Evropě si řádění větrného živlu vyžádalo na 50 lidských životů, bohužel z toho i tři v České republice (hasič zabitý pádem stromu a dva pasažéři osobního auta též zasažení padajícím stromem). Maximální naměřená rychlost větru na našem území se vyskytla v nočních hodinách na Sněžce, a to 216 km/h (Krušné hory 180 km/h, Praha 162 km/h, Žďárské vrchy 130 km/h).

Orkán způsobil taktéž ohromné materiální škody, ať již na soukromém majetku (automobily, budovy), tak na lesních porostech (masivní polomy v Krkonošském národním parku), energetické rozvodné sítě a dopravních sítích (havárie kamionů, najetí vlaků do stromů na trati, zatarasení cest spadlými kmeny stromů). Některé oblasti zůstaly bez elektrické energie i více než 3 dny, polomy v lesích se odhadují až na 1/2 běžné roční těžby.

Silný vítr byl doprovázen i bouřkami na studené frontě cyklóny Kyrill. Ještě před příchodem bouřky již po 18. hodině velmi silný vítr, v nárazech přes 20 m/s. V 19:19 došlo k výpadku elektrického proudu, trvajícím do 20:15. Ve 20:23 byly v celé oblasti spuštěny sirény varující před zvýšeným ohrožením obyvatelstva.

První blyskavice pozorovatelné okolo 20:00 SEČ na severozápadním obzoru. Ve 21:04 začalo mírně pršet, s pomalu rostoucí intenzitou. Ve 21:44 pozorován první čárový blesk cca 5 km daleko.

Hlavní úder čela bouřkové fronty přišel ve 21:46:30 SEČ, doprovázený krupobitím kroupami do velikosti 3 mm a větrem o rychlosti nad 120 km/h. Během 15 minut spadlo 9 mm srážek. Vítr způsobil škody na porostech a u obecní tělocvičny kompletně zdevastoval střechu. Teplota během dvou minut klesla z +9,3°C na +4,9°C. Tlak vzduchu 987 hPa klesl do 21:54 na 985 hPa (nejnižší hodnota). Ve 21:55 bílé blesky ve vzdálenosti do 2 km doprovázené silnými hromy. Ve 22:35 další výboje na SZ ve vzdálenosti pod 2 km. Postupné slábnutí srážek, vítr okolo 25 m/s. Ještě ve 23:03 intenzivní blesky nad JV obzorem. Konec bouřky okolo 23:30, v té době již beze srážek, vítr kolem 15 m/s. Byla to nejčasnější bouřka od roku 1993.

Okolo 2:40 SEČ přešla přes Velké Svatoňovice druhá vlna velmi silného větru (v Trutnově údajně silnější než na hlavní frontě), opět s rychlostí kolem 120 km/h. Opět výstraha za pomoci sirén.

Při postupu na jihovýchod bouřková fronta vůči projevům zde slábla, ale i přesto byla schopná způsobovat další škody (v Brně vítr až 120 km/h). Navíc intenzivní srážky způsobily rozvodnění toků především v SV Čechách, jmenovitě pak Labe, Úpy a Metuje (I. a II. stupeň povodňové aktivity).

Dne 19.1. odpoledne provedena rekognoskace škod v obci a okolí: Na svazích Jestřebích hor množství vývrátů a zlomených stromů. V obci utržena střecha tělocvičny, která byla následně vyplavena deštěm (odhadovaná škoda do 300 tis. Kč). Dopravní značky otočené jako korouhve po směru větru, případně vyvrácené. Vyvrácených několik dřevěných plotů a drátěný plot kolem novostavby v Malých Svatoňovicích. Několik poškození střešní krytiny podniku Polytex v M. Svatoňovicích a skladu vedle bývalé prodejny Jednoty ve V. Svatoňovicích.

2007, 11. června - BOUŘKA, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Při přechodu zvlhčené studené fronty se během dne ve Velkých Svatoňovicích vyskytlo 5 bouřkových jader, přičemž poslední, nejsilnější jádro v 18:20 SELČ přineslo přívalové srážky v úhrnu 37 mm za 20 minut, doprovázené nárazy větru na 20 m/s. Srážky způsobily rozvodnění potoka a zaplavení plochých území. Silná i blesková aktivita.

2007, 20. srpna - BOUŘKA, BLESKY

Při přechodu zvlhčené studené fronty se během časného rána ve Velkých Svatoňovicích vyskytly 2 bouřková jádra, které přinesly velmi vysokou elektrickou aktivitu - 25 úderů blesku pod 1000 metrů, z toho 3 pod 100 metrů a po dlouhé době silnější srážky - 25 mm.

2007, 23 - 24. srpna - BOUŘKA, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Dny s vysokou bouřkovou aktivitou, během 23.8. prošly přes Velké Svatoňovice 4 bouřková jádra, přičemž po půlnoci, mezi 0:00 a 0:20 SELČ 24.8. spadlo v přívalovém dešti 38 mm srážek, celkově pak 57 mm.

2008, 1. března - BOUŘE EMMA

V dopoledních hodinách (10:04 SEČ) přechod studené fronty na cykloně Emma, doprovázené silným nárazovým větrem (kolem 25 m/s = 90 km/h), srážkami a bouřkou. Oproti bouři Kyrill z roku 2007 byla zde tato bouře slabší a nenapáchala významnější škody.

2008, 21. května - TRVALÉ SRÁŽKY

Díky trvalým srážkám na vlnici se studené frontě ve dnech 18. až 21. května spadlo 60 mm deště. Vzhledem k předchozímu suchému období nedošlo ke zvýšení vodních stavů.

2008, 3. července - BOUŘKA, KRUPOBITÍ, VICHŘICE, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Přechod zvlhčené studené fronty přes ČR znamenal ve Velkých Svatoňovicích výskyt 4 bouřek během dne. Třetí a nejsilnější, řádící mezi 19:30 a 23:00 SELČ, přinesla slabé krupobití kroupami do 1 cm, nárazový vítr okolo 15 m/s, 45 mm srážek (z toho 25 mm za 20 minut) a především extrémní počet blesků ve velké blízkosti - minimálně 3 v nejbližším okolí pod 100 metrů.

2008, 14. září - PRUDKÉ OCHLAZENÍ

Náhly vpád velmi studeného vzduchu od severovýchodu přinesl prudké ochlazení. Zatímco maximální teplota teplota 11.9. činila ještě +25,5°C, o 4 dny později 14. září se odpoledne pohybovalo pouze kolem +10°C.

2009, 16. ledna - DLOUHODOBÉ MRAZY

Ledové dny trvaly nepřetržitě 21 dní. Teplota nevystoupila nad nulu ani přes den mezi 26.12.2008 a 15.1.2009. Ve 12 dnech této řady poklesla teplota pod -10°C, jednou pod -20°C. Nejnižší průměrná denní teplota v tomto období činila -15,6°C dne 6. ledna 2009.

2009, 2. července - BOUŘKA, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, POVODĚŇ

V intenzivní stacionární bouřce nad Jestřebími horami v oblasti Markoušovic spadlo během 3 hodin (mezi 11. a 14. hodinou) kolem 80 mm srážek. Tento přívalový déšť následně způsobil povodeň na Zaječím potoce a jeho vylití z koryta v Markoušovicích pod hospodou, Velkých Svatoňovicích Fládru a Na Podháji.

Fotogalerie z povodně, jež zasáhla naší obec ve čtvrtek 2. července 2009 krátce po poledni

[Video povodně z hráze Amanova rybníka a z Markoušovic](#)

[Video probíhající povodně pod "Kanálem" ve V. Svatoňovicích](#)

[Fotografie ze zásahu úpických hasičů v areálu masokombinátu POKR](#)

[Reportáž Televize JS](#)

[Likvidace povodňových škod 13.7.2009 Markoušovice](#)

2009, 23. července - BOUŘKA, VICHŘICE

Při přechodu silného bouřkového pásma před studenou frontou dne 23.7. mezi 18:30 a 19:00 SELČ postihla naší obec mohutná vichřice o rychlosti větru přes 30 m/s (108 km/h), která způsobila polámání stromů a výpadek elektrického proudu v době trvání až 9 hodin. Srážkově byla bouřka slabší, na Valech spadlo pouhých 11 mm srážek.

Video probíhající vichřice na Valech

2009, 13. října - ČASNÉ SNĚŽENÍ

Po prudkém ochlazení způsobeném vpádem arktického vzduchu začalo 13. října sněžit. Nejprve dopoledne ve formě sněho-ledových kroup, později již jako sněhové vločky. O dva dny později napadl 1. sníh ve jako slabý poprašek, avšak na Žaltmanu leželo kolem 30 cm sněhu.

2009, 20. prosince - ARKTICKÉ MRAZY

Při vlně arktických mrazů, které postihly celou Evropu poklesla teplota v neděli ve 20:35 až na $-19,0^{\circ}\text{C}$. Zároveň však přes den nevystoupila výše než $-10,8^{\circ}\text{C}$, čímž jsme zaznamenali arktický den (naposledy byl takový den 12.1.2006).

2010, 27. ledna - ARKTICKÉ MRAZY

Další vlna arktických mrazů, spojená s mohutnou tlakovou výší nad severovýchodní Evropou zasáhla naši obec a přinesla ve středu 27. ledna 2009 ranní minimální teplotu $-23,1^{\circ}\text{C}$. O den dříve, 26. ledna dosáhl tlak vzduchu extrémní výše 1034 hPa.

2010, 29. ledna - TRVALÉ SNĚŽENÍ, SNĚHOVÁ KALAMITA

Vytrvalé sněžení na okluzní frontě přineslo nárůst sněhové vrstvy z 19 centimetrů ve čtvrtek 28. ledna ráno na 42 centimetrů v pátek 29. ledna odpoledne. Vzhledem k mírně podnulovým teplotám se jednalo o prachový sníh, který způsobil četné komplikace v silniční i železniční dopravě.

3. února 2010 - TRVALÉ SNĚŽENÍ, SNĚHOVÁ KALAMITA

Opětovné vytrvalé sněžení na studené frontě přicházející od severozápadu způsobilo nárůst sněhové vrstvy z 46 centimetrů v úterý 2. února ráno na 63 centimetrů ve středu 3. února v 10:00 dopoledne. Toto množství sněhu způsobilo tentokrát kalamitu v železniční dopravě. Navíc byl překonán dosavadní rekord z 2. ledna 2002, a to 62 centimetrů sněhu. Podle názorů některých pamětníků zde nebylo tolik sněhu od 80. let minulého století.

1. července 2010 - BOUŘKA, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Ve čtvrtek 1.7. se nad Velkými Svatoňovicemi vytvořilo intenzivní bouřkové jádro, které kromě elektrické činnosti vyprodukovalo mezi 15:02 a 15:36 SELČ 20,2 mm srážek (s teoretickou maximální intenzitou 205 mm/h!). Díky předchozímu suchu však takovéto srážky nezpůsobily vážnější problémy. Přívalové srážky si můžete prohlédnout jak na [videu](#), tak ve [fotografii](#).

16. července 2010 - TROPICKÉ TEPLoty, TEPLTNÍ REKORDY

V pátek 16. července bylo dosaženo odpolední maximum $33,7^{\circ}\text{C}$, které ještě nebylo totálním rekordem, ale $26,0^{\circ}\text{C}$ ve 22:00 již rekordem bylo. 16.7.2010 se tak stal dnem s nejteplejším večerem minimálně od 1.3.1996 (co existuje zdejší řada měření). Zároveň bylo dosaženo nejvyššího denního průměru teploty též od 1.3.1996 - dosavadní rekord činil $26,63^{\circ}\text{C}$ ze dne 17.7.2007, současná nejvyšší hodnota činí $26,85^{\circ}\text{C}$.

3. srpna 2010 - BOUŘKA, VYSOKÉ SRÁŽKOVÉ ÚHRNY

V noci z pondělí 2. srpna na úterý 3. srpna přecházel přes území ČR mohutný mezoměřítkový konvektivní systém, který přinesl výskyt 4 bouřkových jader, a to od 22:30 SELČ až téměř do 3:00 SELČ. Během pondělí spadlo 14,8 mm srážek, v úterý ráno pak dalších 52,6 mm - **celkem tedy za 24 hodin 67,4 mm deště** - zatím nejvyšší zaznamenaný úhrn za prováděnou dobu měření od jara 2006.

9. listopadu 2010 - EXTRÉMNĚ NÍZKÝ TLAK VZDUCHU

Při přechodu hluboké tlakové níže Anneli přes území ČR od jihozápadu k severovýchodu došlo k výraznému poklesu tlaku vzduchu. Ve Velkých Svatoňovicích dosáhl svého minima v pondělí 8. listopadu 2010 ve 22:41 SEČ, a to hodnoty 979,9 hPa (což je zde dosud nejnižší zaznamenaná hodnota od začátku měření v roce 1996) a na tomto minimu setrval až do úterý 9. listopadu 2010 0:47 SEČ, poté začal opět stoupat.

1. prosince 2010 - SILNÉ SNĚŽENÍ, VICHŘICE, SILNÉ MRAZY, SNĚHOVÁ KALAMITA

Další tlaková níže, pojmenovaná tentokrát Katharina, postupující ve středu 1. prosince 2010 opět od jihovýchodu přes naše území způsobila svým hustým sněžením doprovázeným velmi silným větrem (zde rekordní náraz větru 13,9 m/s v 16:58 SEČ) rozsáhlou kalamitní situaci v silniční i železniční dopravě. Kromě hustého sněžení komplikoval tuto situaci hlavně prudký nárazový vítr, který snižoval pocitovou teplotu na mnoha místech až k -25°C . Ve Svatoňovicích poklesla pocitová teplota až na $-18,6^{\circ}\text{C}$. Zároveň zde spadlo 11 mm srážek, což bylo kolem 10 cm nového prachového sněhu.

3. prosince 2010 - SILNÉ MRAZY

Po přechodu tlakové níže se nad Českou republikou dočasně prosadil výběžek vyššího tlaku, který způsobil zmenšení oblačnosti a tím prudký pokles teplot, ve čtvrtek 2. prosince a v pátek 3. prosince 2010 na některých místech až na hodnoty okolo -25°C . Tak silné mrazy si už bohužel vyžádaly i oběti na životech, především bezdomovců, a zároveň působily problémy v železniční dopravě (lomy kolejnic a nepojízdnost lokomotiv). Ve Velkých Svatoňovicích poklesly minima ve čtvrtek na $-15,1^{\circ}\text{C}$ a v pátek na $-18,4^{\circ}\text{C}$. Denní průměrná teplota ve čtvrtek dosáhla hodnoty $-11,73^{\circ}\text{C}$.

9. prosince 2010 - VÝRAZNÁ STUDENÁ FRONTA, NÁLEDÍ, SNĚŽENÍ

V noci ze středy 8. na čtvrtek 9. prosince 2010 přešla od severozápadu přes Čechy a posléze i Moravu relativně výrazná studená fronta, která ukončila třídenní období slabé oblevy. Na její přední straně docházelo k intenzivní tvorbě ledovky, za frontou pak náledí a místy intenzivní sněžení. Ve Velkých Svatoňovicích přecházelo čelo fronty zhruba ve 2:00 SELČ, doprovázeno poklesem teploty, vzestupem tlaku a nárazovým větrem. Sněžení se vyskytlo až ve čtvrtek odpoledne a bylo velmi silné.

7. ledna 2011 - LEDOVKA

V průběhu čtvrtečního odpoledne dne 6. ledna 2011 a noci na pátek 7. ledna postupovalo přes území ČR frontální rozhraní, které ukončilo takřka 14 denní trvalé mrazy. Na této frontě vypadávalo větší množství srážek ve formě deště, který na podchlazeném povrchu a při podnulových teplotách namrzal a vytvářel ledovku. Celé Čechy tak byly postiženy kalamitním stavem na komunikacích. I Ve Velkých Svatoňovicích se ledovka vytvořila, ne však ve velké míře. Celkem spadlo během noci 6,5 mm srážek.

15. ledna 2011 - TRVALÉ SRÁŽKY, OBLEVA, POVODNĚ

Vzhledem k trvalým dešťovým srážkám (až 40 mm) a vysokým denním teplotám (i přes +10 °C) došlo především na západě, severu a severovýchodě Čech k prudkým vzestupům hladin vodních toků - především v povodí Berounky, Ohře, Sázavy a celého pravobřežního Labe. V pátek 14. ledna 2011 večer byl tak vyhlášen 3. stupeň povodňové aktivity na 16 místech v ČR. Na Trutnovsku se povodně nijak výrazně neprojeví, Labe dosáhlo maximálně 1. SPA v okolí přehrady Les Království. I zde v obci vystoupala hladina potoka o pouhých 20 centimetrů, a to především díky nízkým denním teplotám okolo +3 °C.

31. ledna 2011 - ARKTICKÉ MRAZY

V období mezi 29. a 31. lednem 2011 se vyskytly po celém území ČR (v místech bez nízké oblačnosti) teploty pod -15 °C, ojediněle i pod -20 °C. Zde ve Velkých Svatoňovicích byla nejchladnějším dnem sobota 29. ledna s ranním minimem -17,8 °C. Naopak nejnižší denní průměr dosáhla neděle 30. ledna, a to s hodnotou -12,25 °C, což je nejnižší hodnota v zimě 2010/2011. V pondělí 31. ledna pak bylo překonáno dosavadní denní teplotní minimum, nová hodnota činí -17,2 °C.

24. února 2011 - ARKTICKÉ MRAZY, NÍZKÁ VLHKOST VZDUCHU

Pod vlivem mohutné tlakové výše Heike se středem nad evropskou částí Ruska došlo nad územím ČR k výraznému úbytku oblačnosti a především přílivu velmi studeného vzduchu od severovýchodu. Díky této situaci po několik dní klesaly minimální teploty na většině území běžně pod -10 °C, na horách pak i pod -20 °C. Nejnižší teplota naměřená ve čtvrtek 24. února 2011 ráno na Jizerce činila -29,0 °C. Ve Velkých Svatoňovicích pokleslo ranní minimum na -15,5 °C, především díky absenci sněhové pokrývky. Denní teplotní amplituda byla velmi vysoká, denní maximum dosáhlo -0,1 °C. Zároveň byla odpoledne naměřena velmi nízká vlhkost vzduchu, pouhých 36%.

25. února 2011 - VYSOKÝ TLAK VZDUCHU

Jak již bylo uvedeno, blízkost výrazné tlakové výše měla za následek nadprůměrné hodnoty tlaku vzduchu. Zde bylo v pátek 25. února 2011 naměřeno 1035,1 hPa, což je nejvyšší hodnota tlaku vzduchu od 26.12.2008 (tehdy 1040 hPa).

7. března 2011 - VYSOKÝ TLAK VZDUCHU, NÍZKÁ VLHKOST VZDUCHU

Střední Evropě dlouhodobě opanovala tlaková výše Janina, která nám opět přinesla nové rekordní hodnoty tlaku i vlhkosti vzduchu - a stabilní suché a jasné počasí. V ranních hodinách v pondělí 7. března 2011 vystoupal tlak vzduchu až na hodnotu 1039,2 hPa. Zároveň poklesla velmi hluboko vlhkost vzduchu, a to až na 21 % v 15:03.

3. dubna 2011 - VYSOKÉ DENNÍ TEPLoty

V neděli 3. dubna 2011 před příchodem studené fronty od západu došlo v přílivu velmi teplého vzduchu od jihu k překonání mnoha teplotních rekordů především v Čechách, stanice Praha - Karlov mj. zaznamenala první letní den s maximální teplotou +25,6 °C. Zde byla též překonána dosavadní rekordní hodnota maximální denní teploty pro tento den od začátku měření v roce 1993. Dosavadní hodnota činila +20,0 °C, nová hodnota je +20,9 °C. Zároveň se tak vysoká hodnota vyskytla nejdříve v roce.

7. dubna 2011 - VYSOKÉ DENNÍ TEPLoty, SILNÝ VÍTR

Ve čtvrtek 7. dubna 2011 před studenou frontou přecházející od severozápadu byla ve Velkých Svatoňovicích překonána dosavadní rekordní hodnota maximální denní teploty pro tento den od začátku měření v roce 1993. Dosavadní hodnota činila pro 7.4 +22,3 °C, nová hodnota činí +23,1 °C. Denní průměrná teplota dosáhla hodnoty +14,58 °C, což je nová nejvyšší hodnota tak časně zjara (vyšší byla dosažena až 11. dubna). Na Moravě v Dyjákovicích byla naměřena maximální teplota +26,7 °C. Přechod fronty byl také doprovázen silným severozápadním větrem, který zde v nárazu dosáhl rychlosti až 14,3 m/s, což je rekordní naměřená hodnota od instalace anemometru 8. května 2010.

13. dubna 2011 - VÝRAZNÁ STUDENÁ FRONTA, SNĚŽENÍ

V průběhu středy 13. dubna 2011 proudil za studenou frontou do střední Evropy studený vzduch od severozápadu. Zároveň ve stejném směru postupovala okluzní fronta, která přinesla relativně výrazné srážky, které při teplotách kolem bodu mrazu vypadávaly ve formě sněhu. V severních pohraničních pohořích napadlo mezi 10 - 20 cm sněhu. Ve V. Svatoňovicích sněžilo zhruba mezi 7:30 - 9:00 SELČ při minimální teplotě +1,1 °C a sníh se na povrchu neudržel. Sněhová pokrývka se tvořila od 450 m n.m. výše.

3. května 2011 - POZDNÍ SNĚŽENÍ, NÍZKÁ TEPLOTA

V průběhu úterý 3. května 2011 přecházela od západu přes území ČR výrazná studená fronta, která byla doprovázena intenzivními srážkami, větrem a především poklesem teplot k bodu mrazu a tím souvisejícím sněžením. Ve Velkých Svatoňovicích spadlo 16,8 mm srážek. Sněžilo od 9:30 do 16:30 SELČ, sníh vytvořil pouze lehký poprašek, souvislou vrstvu až od 400 m n.m. V Krkonoších napadlo až 30 cm nového sněhu, na Jestřebích horách cca 10 cm. Silný vítr v kombinaci se sněžením způsobil dočasné zablokování železniční trati Trutnov - Malé Svatoňovice spadlými stromy. Sněžení v květnu se zde za posledních 20 let vyskytlo pouze v letech 1991 a 2004. Zároveň zde byla naměřena teplota + 2,5 °C v 15:00 SELČ, což je nejnižší naměřená květnová teplota v tomto termínu od roku 1993. Dosavadní nejvyšší hodnota činila +5,0°C 14.5.1995. Dále byla naměřena teplota - 0,3 °C ve 22:00 SELČ, což je nejnižší naměřená květnová teplota v tomto termínu od roku 1996. Dosavadní nejvyšší hodnota činila +2,7 °C 1.5.2007.

[Fotogalerie](#) / [videozáznam](#)

4. května 2011 - NÍZKÁ TEPLOTA

Ve středu 4. května 2011 byla ve Velkých Svatoňovicích překonána dosavadní rekordní hodnota minimální denní teploty pro tento den od začátku měření v roce 1994. Dosavadní hodnota činila + 1,0 °C, nová hodnota je -3,2 °C. Tato hodnota je zároveň absolutním minimem naměřeným v květnu od počátku měření v roce 1996. Na našich horách byly ještě mnohem silnější mrazy, například na Jizerce -12,6 °C, Horské Kvildě -11,5 °C a blízkém Adršpachu -8,9 °C.

22. června 2011 - SILNÁ BOUŘKA, SILNÝ VÍTR, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

V průběhu večera ve středu 23. června 2011 přecházela přes území České republiky výrazná vlnící se studená fronta, na které se vytvořila silná [squall line](#) předcházená dvěma supercelami a následovaná MCS. Bouřky způsobily v republice četné škody na majetku i v dopravě (mj. vítr pokácel lesy v Peci pod Sněžkou). Čelo fronty zde přešlo ve 20:51 SELČ doprovázeno nárazy větru kolem 15 m/s, celkem spadlo 15,8 mm srážek.

13. července 2011 - SILNÁ BOUŘKA

V průběhu odpoledne a večera ve středu 13. července 2011 přecházela přes Čechy před studenou frontou výrazná linie konvergence, na které se vytvořil komplex mohutných bouřek (rozměr kovadliny přesáhl 100 000 km²). Tyto bouřky byly velmi elektricky aktivní, takže se staly příčinou mnoha požárů - silný vítr navíc lámal stromy a blokoval dopravu. Ve velkých Svatoňovicích již bouřka prošla jako slabá a nezpůsobila žádné škody.

22. července 2011 - TRVALÉ SRÁŽKY, POVODNĚ

Ve středu až pátek, 20. až 22. července 2011 ovlivňovala území České republiky tlaková níže se středem nad Polskem. Na okraji této tlakové níže se dlouhodobě zdržovalo výrazné srážkové pásmo, které vyprodukovalo velmi vysoké úhrny srážek (Jizerské hory kolem 250 mm, Krkonoše a Orlické hory kolem 150 mm), jenž následně způsobily lokální povodně v prostoru Jizerských a Orlických hor. Ve Velkých Svatoňovicích spadlo celkem za uvedené 3 dny 63,2 mm srážek, bez rozvodnění místních toků.

19. srpna 2011 - SILNÁ BOUŘKA

Během odpoledne v pátek 19. srpna 2011 přecházela přes Čechy i Moravu studená fronta, na níž se vytvořila bouřková silná squall line, na které se vyskytovaly výrazné nárazy větru, přívalové srážky a krupobití. Velké Svatoňovice zasáhla po 16:30 SELČ s nárazy větru až 13,0 m/s (na Kyselce 21,8 m/s) a úhrnem srážek 16,2 mm za 15 minut. Kroupy se naštěstí nevyšly.

26. srpna 2011 - TROPICKÁ VEDRA

Před příchodem studené fronty proudil v pátek 26. srpna 2011 nad území České republiky horký tropický vzduch, který vyhnal denní maxima až na hodnoty kolem +35°C. Ve Velkých Svatoňovicích byla dosažena maximální teplota +31,8°C - což bylo maximum v roce 2011. Večer pak došlo díky větru k [teplotnímu skoku](#), díky kterému teplota ve 22:00 dosáhla hodnoty +25,3°C - rekordu pro tento termín v srpnu (doposud byl rekord +23,0°C ze 4.8.2003). Teplota však nadále stoupala až na +27,4°C ve 23:05 - vytvořila tak nový absolutní rekord od roku 1996 pro tak vysokou teplotu v tak pozdní dobu. Průměrná denní teplota pak činila +25,25°C - absolutní maximum v roce 2011 a nová rekordní hodnota pro srpen (dosavadní byla +24,75°C ze 4.8.2003).

27. srpna 2011 - TROPICKÁ NOC

Před příchodem studené fronty pokračoval v noci na sobotu 27. srpna 2011 příliv velmi teplého vzduchu, který nedovolil v průběhu noci klesnout teplotě pod +20°C (ranní minimum činilo +20,8°C). Tím pádem se ve Velkých Svatoňovicích vyskytla tropická noc, první od 16.6.2006. Zároveň bylo překonáno srpnové teplotní maximum v termínu měření 8:00 SELČ - dosavadní mělo hodnotu +20,2°C, nové ze sobotního rána je +23,6°C.

30. listopadu 2011 - EXTRÉMNĚ SUCHÝ LISTOPAD

Listopad 2011 se díky přetrvávajícímu anticyklonálnímu počasí a častým inverzím stal nejenom nejsušším měsícem roku 2011 a nejsušším listopadem od začátku měření 2006, ale celkově nejsušším měsícem v historii zdejšího měření od května 2006, a to s pouhým úhrnem 0,6 mm srážek.

16. prosince 2011 - EXTRÉMNĚ NÍZKÝ TLAK VZDUCHU, VICHŘICE, SILNÉ SNĚŽENÍ

V pátek 16. prosince 2011 přecházela přes západní Evropu ve směru od Anglie přes Benelux a Německo a dále do Polska hluboká [tlaková níže Joachim](#), v jejímž středu poklesl tlak vzduchu až na 963 hPa. Tato níže se projevila i na území ČR, ve Velkých Svatoňovicích dosáhl tlak svého minima ve 20:08 SEČ, a to hodnoty 977,5 hPa (což je zde dosud nejnižší zaznamenaná hodnota od začátku měření v roce 1996). Během dne zde navíc přešly v krátké době teplá a studená fronta, přičemž na teplé frontě vydatně sněžilo spolu s větrem, což vedlo na západě Čech a v horských polohách ke kalamitě. Studená fronta již na srážky tak bohatá nebyla, zato na ní foukal silný vítr, zde dosáhl nárazu až 12,1 m/s ve 22:46 SEČ. Celkem spadlo za den 17,2 mm smíšených srážek, sních dočasně vytvořil 2 cm vysokou vrstvu.

28. prosince 2011 - ABNORMÁLNĚ VYSOKÉ MAXIMÁLNÍ TEPLoty

Na konci prosince 2011 se několik dnů po sobě vyskytly abnormálně vysoká denní maxima teplot, která překonala dosavadní naměřené rekordní hodnoty - stalo se tak 24.12. s hodnotou +4,7°C, 27.12. s hodnotou +5,9°C a 28.12. s hodnotou +5,4°C.

31. prosince 2011 - EXTRÉMNĚ VLHKÝ PROSINEC

Prosinec 2011 se zcela výjimečně stal 2. nejvlhčím měsícem roku 2011 (po červenci) s celkovým srážkovým úhrnem 93,2 mm a zároveň nejvlhčím prosincem od počátku měření v roce 2006. Navíc srážky vypadávaly v 28 z 31 dnů, tj. po 90% trvání měsíce, což je též jedna z nejvyšších zaznamenaných hodnot.

5. ledna 2012 - NÍZKÝ TLAK VZDUCHU, VICHŘICE, SILNÉ SNĚŽENÍ

Ve čtvrtek 5. ledna 2012 procházela nad jižní Skandinávií a Baltem od západu k východu hluboká [tlaková níže Andrea](#), v jejímž středu poklesl tlak vzduchu až na 962 hPa. Tato níže se výrazně projevila i na území ČR, ve Velkých Svatoňovicích dosáhl tlak svého minima ve 14:33 SEČ, a to hodnoty 982,1 hPa - nejnižší hodnoty v roce 2012, která se bude jen nesnadno překonávat. Na počátku dne přešla nejprve teplá fronta, následovaná po poledni frontou studenou. Za teplou i studenou frontou vydatně sněžilo spolu s větrem, což vedlo na západě Čech a v horských polohách ke sněhové kalamitě. Ačkoliv na západě vítr dosahoval i rychlostí přes 130 km/h, zde bylo relativně klidno a nejvyšší náraz větru z 5. ledna činil pouhých 10,7 m/s. Situace byla bohatá na srážky, kterých zde spadlo celkem 23,2 mm ve formě sněhu (8 cm) i deště.

31. ledna 2012 - NÍZKÉ RANNÍ TEPLoty

V úterý 31. ledna 2012 poklesla díky působení mohutné tlakové výše Dieter nad severozápadním Ruskem ranní teplota ve Velkých Svatoňovicích až na -20,1°C, což byla nejnižší teplota naměřená od 27.1.2010.

3. února 2012 - EXTRÉMNĚ NÍZKÉ RANNÍ I DENNÍ TEPLoty

Ráno v pátek 3. února 2012 i během tohoto dne byly ve Velkých Svatoňovicích naměřeny následující hodnoty teplot:

Ranní absolutní minimum ve 2 metrech: **-25,7°C** v 6:59 (rekordní naměřené únorové minimum)

Ranní absolutní minimum v 5 centimetrech: **-27,4°C** v 6:59 (rekordní naměřené únorové minimum)

Termínové minimum v 7:00: **-25,6°C** (rekordní naměřené únorové minimum: dosavadní -22,0°C z 7.2.2005)

Termínové minimum ve 21:00: **-18,6°C** (rekordní naměřené únorové minimum: dosavadní -18,0°C z 28.2.2005)

Denní průměr teploty z termínů: **-17,85** (rekordní naměřené únorové minimum: dosavadní -16,5°C z 1.2.1998)

Denní průměr teploty z minutového měření: **-18,30** (nejnižší vypočtená hodnota od 8.5.2010)

Windchill (ochlazování větrem): **-29,5°C** v 7:14

[Fotogalerie ze 4.2.2012](#)

12. února 2012 - EXTRÉMNĚ NÍZKÉ RANNÍ I DENNÍ TEPLoty

Ráno v neděli 12. února 2012 v 7:20 poklesla teplota na -24,1°C. Po celý den se držela velmi nízko a ve večerních hodinách ve 21:00 dosáhla hodnoty -19,9°C, což je nová rekordní únorová hodnota v tomto termínu (překonána hodnota z 3.2.2012). Zároveň průměrná denní teplota vzduchu činila -18,3°C, což je nové historické únorové minimum.

15. února 2012 - KONEC OBDOBÍ S ARKTICKÝMI TEPLOTAMI

Ve středu 15. února 2012 skončilo období arktických mrazů, trvajících od 24. ledna 2012. Celkově v tomto období od 24.1.2012 13:20 do 15.2.2012 9:13 nevystoupila teplota nad bod mrazu. Nejnižší teploty bylo dosaženo 3.2.2012 v 6:59 a to -25,7°C. Nejnižší denní průměrné teploty bylo dosaženo 12.2.2012 a to -18,30°C. Za dobu trvání této mrazové epizody se vyskytly 2 arktické dny (a 5 dní, kdy arktický den unikl o hodnoty do 0,5°C). Mrazy s minimy pod -10°C trvaly nepřerušovanou řadou 21 dní. Vyskytlo se 7 dní, ve kterých minimální teplota poklesla pod -20°C a 1 den s minimální teplotou pod -25°C.

15. února 2012 - SNĚHOVÁ KALAMITA, VICHŘICE

V průběhu středy 15. února 2012 přecházela od severozápadu přes území ČR teplá fronta, následovaná vzápětí frontou studenou. Na obou těchto frontách napadlo větší množství suchého sněhu (ve Velkých Svatoňovicích dosáhla celková sněhová pokrývka 42 cm), který byl v průběhu dne a především večer rozfoukáván silným nárazovým větrem. Maximálního nárazu zde dosáhl vítr ve 23:33, a to 13 m/s od severu. Silný vítr pokračoval i po půlnoci na 16. února, kdy maximální náraz několikrát dosáhl až 12,5 m/s. Docházelo k silné tvorbě sněhových jazyků a závějů, především v S a SV části republiky.

[Fotogalerie z 16.2.2012](#)

17. února 2012 - SNĚHOVÁ KALAMITA, LEDOVKA

Výška sněhové pokrývky dosáhla svého maxima po dalším vydatném sněžení ráno v pátek 17. února 2012. V tomto okamžiku leželo ve V. Svatoňovicích 50 cm sněhu. V průběhu dne však došlo k oteplení a sníh začal tát a sesedat (až na 44 cm následujícího dne). Ve večerních hodinách začalo mrholit a posléze padat déšť se sněhem, což vedlo k tvorbě ledovky na promrzlém povrchu.

29. dubna 2012 - VYSOKÁ RANNÍ A DENNÍ TEPLOTA, VICHŘICE

Během velmi teplého období koncem dubna 2012 došlo k překonání mnoha teplotních rekordů. Tři z nich byly překonány v neděli 29. dubna 2012. Prvním z nich bylo dubnové termínové maximum v 8:00 SELČ, přičemž dosavadní mělo hodnotu +16,3°C a pocházelo z 29.4.2011 - nová současná hodnota činí +20,0°C (a je stejná, jako totožné květnové maximum). Dále byl v tento den překonáno dubnové termínové maximum v 15:00 SELČ, dosavadní mělo hodnotu +28,0°C a bylo dosaženo 23.4.1995 - nová současná hodnota činí +28,7°C. A nakonec padlo i absolutní dubnové maximum, jehož výše +28,0°C byla nahrazena hodnotou +28,8°C. Extrémně teplé počasí tohoto dne bylo navíc doprovázeno velmi silným nárazovým větrem, který ve 12:07 dosáhl rychlosti 14,8 m/s, což byla doposud nejvyšší naměřená rychlost od 8.5.2010.

18. května 2012 - NÍZKÁ TEPLOTA, POZDNÍ MRAZY

V pátek 18. května 2012 byla ve Velkých Svatoňovicích díky zcela jasné a bezvětřné noci překonána dosavadní rekordní hodnota minimální denní teploty pro tento den od roku 1996. Dosavadní minimální hodnota činila -0,6 °C, nová hodnota činí -1,9 °C (dosažena v 5:41 SELČ). Tento mráz je zároveň druhým nejpozdnějším mrazem naměřeným od počátku měření v roce 1996. Absolutní minimum bylo naměřeno tento den na stanici Jizerka - rašeliniště, a to -9,4°C.

3. července 2012 - VELKÉ MNOŽSTVÍ SILNÝCH BOUŘEK

V průběhu úterý 3. července 2012 (i během předchozího dne) stagnovalo nad územím ČR frontální rozhraní, oddělující chladný vzduch na západě od teplého na východě. Na tomto rozhraní vznikalo opakovaně velké množství silných bouřek, doprovázených nárazovým větrem i krupobitím. V průběhu 3.7. tak zasáhlo Velké Svatoňovice a jejich bližší okolí 11 bouřkových komplexů, z toho 2 velmi silné s údery blesků pod 1 km, z nichž spadlo celkem 49,2 mm srážek.

20. srpna 2011 - EXTRÉMNÍ TROPICKÁ VEDRA, SILNÝ VÍTR

Před příchodem studené fronty proudil v pondělí 20. srpna 2012 nad území České republiky žhavý tropický vzduch původem ze západní Sahary, který dokázal zvednout denní maxima až na hodnoty kolem +38°C. V Dobřichovicích u Prahy dosáhla teplota hodnoty až +40,4°C, která se tak stala absolutním maximem naměřeným na území ČR. Ve Velkých Svatoňovicích vystoupala maximální teplota na +32,9°C - což byla maximální hodnota dosažená v roce 2012. Večer pak došlo díky větru spojenému s heatburstem rozpadajícího se MCS nad Polskem k [teplotnímu skoku](#), díky kterému teplota ve 23:13 dosáhla hodnoty +24,7°C. Tato změna teploty byla doprovázena nárazovým větrem o rychlosti až 12,5 m/s (stanice Kyselka naměřila nárazy až 21,6 m/s).

28. října 2012 - SNĚHOVÁ KALAMITA, VICHŘICE

Během soboty 27. října 2012 přecházela od severozápadu přes území ČR vlnící se studená fronta. Tato fronta přinesla kromě prudkého poklesu teploty díky vpádu arktického vzduchu především první letošní sněžení a později i sněhovou pokrývku i do nejnižších poloh naší země. Na východě území spíše přšelo a úhrny dosáhly i přes 30 mm srážek. Ve V. Svatoňovicích spadlo [14,6 mm srážek](#), a to především ve formě sněhu, jehož pokrývka dosáhla ve večerních hodinách výšky 10 cm (v říjnu nebylo tolik sněhu minimálně 30 let). Sněžení doprovázel silný severní

nárazový vítr s maximální rychlostí až 12,5 m/s (na stanici Kyselka až 21 m/s!). Teploty se pohybovaly těsně pod bodem mrazu, ale díky působení větru klesala pocitová teplota až na -7,4°C.

[Fotogalerie z 27.12.2012](#)

[Fotogalerie z 28.10.2012](#)

19. března 2013 - SILNÉ SNĚŽENÍ

Při přechodu relativně hluboké tlakové níže Birk od jihozápadu k severovýchodu přímo přes naše území v noci na úterý 19. března 2013 se vyskytlo trvalé a intenzivní sněžení - především na Moravě, kde napadlo až 40 cm nového sněhu. Ve V. Svatoňovicích spadlo celkem 20,0 mm srážek [ve formě sněhu](#), jehož výška dosáhla 15 cm. Tlak [poklesl](#) až na 988,1 hPa.

28. března 2013 - NÍZKÉ DENNÍ TEPLoty

Atypická konfigurace tlakových útvarů v blízkosti Evropy (především mohutná tlaková výše nad Grónskem) přinesla do střední Evropy dlouhodobě velmi nízké teploty, klesající v nočních hodinách až pod -10°C. Takto byla dosažena nejpozdější nejnížší naměřená teplota, a to -10,7°C 24. března 2013. Vyskytlo se 6 ledových dní v řadě - mezi 21.3.2013 17:00 SEČ a 28.3.2013 9:35 SEČ nevystoupila teplota nad bod mrazu.

13. dubna 2013 - PRVNÍ BOUŘKA, KRUPOBITÍ

V sobotu 13. dubna 2013 v 18:32 SELČ se projevila první bouřka roku. Byla doprovázena krupobitím s rozměrem krup okolo 1 cm a o délce trvání téměř 15 minut.

2. června 2013 - TRVALÉ SRÁŽKY, BOUŘKA, POVODĚŇ

V průběhu soboty 1. června 2013 ovlivnila naše území tlaková níže Günther, která postupovala z Polska na jihozápad a posléze se rozpadla nad severovýchodními Čechami. Během soboty přinesla vytrvalé srážky, které na severovýchodě Čech přešly v bouřky, pohybující se přes stále stejné území (Krkonosé/Broumovsko). Díky nasycení povodí z předchozích srážek došlo do rána 2. června 2013 k dosažení III. SPA na téměř 40 měrných profilech. Nejhorší situace panovala ve východních Krkonosích (130 mm srážek v Horním Maršově, 90 mm v Peci pod Sněžkou) a v jižních a západních Čechách. [Povodně postihly Úpu](#) i Labe a díky noční bouřce došlo k [povodni i na Zaječím potoce](#) ve Velkých Svatoňovicích. Celkem zde spadlo za 24 hodin 27,8 mm srážek.

20. června 2013 - TROPICKÉ TEPLoty

Koncem druhé dekady června 2013 proudil do střední Evropy horký vzduch od jihu až jihozápadu. Díky jeho přílivu překračovaly denní maxima po 3 dny hodnoty +35°C a běžně se vyskytovaly tropické noci. V úterý 18. června 2013 bylo ve V. Svatoňovicích překonáno denní teplotní maximum, nové činilo +32,8°C. Ve čtvrtek 20. června v 8:00 SELČ zde byl dosažen nový termínový rekord pro červen, a to +25,2°C (doposud +24,0°C z 30.6.1997).

28. července 2013 - TROPICKÉ TEPLoty

V neděli 28. července 2013 proudil do střední Evropy extrémně teplý vzduch původem ze severní Afriky. Na mnoha místech České republiky byly překročeny dosavadní teplotní rekordy (Doksany +38,7°C, Trutnov +36,0°C). Ve Velkých Svatoňovicích dosáhla teplota v termínu 15:00 SELČ hodnoty +35,0°C a absolutního denního maxima +35,6°C v 15:04. Jedná se o absolutní rekordy za celou dobu měření od roku 1993 naměřené ve standardních podmínkách (2 metry nad terénem, ochrana před slunečním zářením). Dosavadní rekord z 13. srpna 2003 je považován za překonaný, neboť byl naměřen na nechráněném lihovém teploměru, který tehdy ukazoval hodnotu 36°C, zatímco 28.7.2013 v termínu měření to bylo již 36,5°C (tudíž oficiálně změřená hodnota musela být vyšší než v roce 2003).

29. července 2013 - BOUŘKA, SILNÝ VÍTR, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

V pondělí 29. července 2013 přešla přes střední Evropu výrazná studená fronta, která ukončila předcházející vlnu veder. V odpoledních a večerních hodinách se nad územím ČR zformoval MCS (rozsáhlý bouřkový systém), jenž s sebou přinesl extrémní projevy především do středních a severovýchodních Čech. Byly naměřeny nárazy větru až 39 m/s, srážkové úhrny přesahující 60 mm/hod i výrazná krupobití. Ve V. Svatoňovicích byly výrazné hlavně srážky, za 2 hodiny spadlo [41,8 mm deště](#).

4. srpna 2013 - BOUŘKA, SILNÝ VÍTR, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

V neděli 4. srpna 2013 přešla přes střední Evropu studená fronta, která ukončila další horkou vlnu. V odpoledních hodinách se nad územím ČR zformoval MCS postupující k východu, který na svém čele přinesl extrémní bouřkové projevy především do středních a východních Čech. Byly naměřeny nárazy větru až 35 m/s, srážkové úhrny přesahující 40 mm/hod. Ve V. Svatoňovicích byly výrazné hlavně srážky (ale i vítr, za hodinu spadlo [30,0 mm deště](#) a vítr na čele bouřky dosáhl v nárazu rychlosti 10,3 m/s).

20. října 2013 - POZDNÍ BOUŘKA

V ranních a dopoledních hodinách v sobotu 20. října 2013 se ještě před přechodem studené fronty vyskytly na severovýchodě Čech ojedinělé bouřky. Velké Svatoňovice bouřka minula, ale hřmění bylo slyšitelné. Stejněho dne odpoledne pak výrazně silnější bouřky postihly střední a východní Čechy (na Příbramsku způsobil úder blesku požár).

6. PROSINCE 2013 - ORKÁN XAVER, VICHŘICE, SILNÉ SNĚŽENÍ

V průběhu čtvrtka 5. prosince až soboty 7. prosince 2013 zasáhla západní a severozápadní Evropu hluboká tlaková níže Xaver, doprovázená orkámem a silnými srážkami. Území ČR bylo postiženo pouze částečně, ve V. Svatoňovicích dosáhl maximální náraz větru rychlosti 14,3 m/s v pátek 6.12. v ranních hodinách. V následujících hodinách zde spadlo 15 cm sněhu.

26. ledna 2014 - ARKTICKÉ MRAZY

Po delším období nadprůměrných teplot na přelomu let 2013/2014 a v první polovině ledna 2014 se nad SV Evropou vytvořila výrazná tlaková výše, která na SV našeho území přinesla výskyt ledových, ba dokonce arktických dní. Ve V. Svatoňovicích dosáhla nejnižší teplota v této periodě hodnoty -14,6°C v neděli 26. ledna 2014 v 8:01 SEČ (nejnižší teplota od 8.1.2012). Průměrná denní teplota činila v sobotu 25.1.2014 -10,95°C. Arktický den se zde nevyskytl. Nejnižší teplota v ČR pak byla naměřena na stanici Jizerka v neděli 26. ledna ráno, a to -25,6°C.

3. února 2014 - LEDOVKA

Díky proudění teplejšího vzduchu ve vyšších hladinách atmosféry se v noci z 2. na 3. února 2014 vyskytovaly na většině území ČR kapalné srážky, které na prochlazeném povrchu namrzaly. Tloušťka ledovky dosáhla až 6 mm. Ve V. Svatoňovicích byla ledovka pouze slabá a během následujícího dne zčásti roztála a zčásti vysublimovala.

11. března 2014 - NÍZKÁ VLHKOST VZDUCHU

V úterý 11. března 2014 ve 14:59 SEČ poklesla díky stabilnímu a dlouhodobě suchému počasí vlhkost vzduchu až na hodnotu 21 %, což je nejnižší naměřená hodnota od počátku měření 8. května 2010. Zároveň se opět vyskytla vysoká amplituda denní teploty vzduchu, a to 20,9°C.

16. května 2014 - VICHŘICE, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY, POVODNĚ

V polovině května ovlivnila naše území tlaková níže Yvette, jenž se z Balkánu (kde způsobila největší povodně za posledních 120 let) přesouvala přes Slovensko nad Polsko. Na její periferii se vyskytoval silný vítr, doprovázený frontálními systémy produkujícími vysoké srážkové úhrny. Díky tomu došlo ke krátkodobým povodním na SV Moravy a ve Slezsku v pátek 16. května a na S a SV Čech (Krkonoše a Jizerské hory) v sobotu 17. května. V pátek 16. května 2014 ve 13:30 SELČ byl na stanici ve V. Svatoňovicích naměřen zatím nejsilnější náraz větru, a to 17,9 m/s u azimutu 303° (SZ). Denní průměrná rychlost větru pak dosáhla 4,5 m/s, což je též novou rekordní hodnotou. Během 48 hodin zde navíc spadlo 27,6 mm srážek.

24. května 2014 - SILNÁ BOUŘKA, PŘÍVALOVÉ SRÁŽKY

Během soboty 24. května přešly přes Velké Svatoňovice postupně 4 bouřky, z toho 2 srážkově výraznější. Poslední z bouřek se vyskytla po 19:25 SELČ, vypadlo v ní 17,0 mm srážek během necelých 20 minut, spolu s malými kroupami. Navíc byla doprovázena nárazovým větrem o rychlosti až 11,6 m/s. Celkem spadlo za den 28,5 mm srážek.

11. června 2014 - TROPICKÉ TEPLoty, SILNÉ BOUŘKY, KRUPOBITÍ

Středa 11. června 2014 přinesla již 4. tropický den v řadě s novým denním maximem +32,2°C. Řada tropických dnů byla však ukončena intenzivními bouřkami na studené frontě, přičemž se ve V. Svatoňovicích vyskytla [intenzivní bouřka](#), doprovázená přívalovým deštěm (13,5 mm) a krupobitím (1,5 cm po dobu 15 minut).

25. srpna 2014 - NÍZKÉ RANNÍ TEPLoty, MRAŽÍKY

Po přechodu studené fronty spojené s tlakovou níží Zelda došlo k nočnímu vyjasnění a díky tomu k poklesu ranní minimální teploty až na +2,8°C v 5:50 SELČ, což je nové srpnové minimum (dosavadní činilo +3,6°C ze dne 31.8.2011). Na mnoha místech se vyskytly přízemní mražičky a mrazových kotlinách poklesla teplota ve dvou metrech až na -6,0°C. Na Sněžce již 24. srpna ráno padal sníh s deštěm.

1. ledna 2015 - LEDOVKA

V teplém sektoru cyklony Klaudia došlo k vývoji inverzní situace a vypadávání kapalných srážek na povrch o podnulové teplotě. Většinu území ČR tak postihla ledovka, většinou spíše slabšího charakteru. Ve Velkých Svatoňovicích se mrznoucí mrholení vyskytovalo již 31. prosince 2014, následující den se vyskytl i mrznoucí a zmrzlý déšť při rozmezí teplot -3,0°C až -0,5°C. Ledovka dosáhla maximální mocnosti okolo 1 mm.

30. ledna 2015 - REKORDNĚ NÍZKÝ TLAK VZDUCHU

Hluboká tlaková níže Mischka se středem západně od Norska a centrálním tlakem okolo 956 hPa zasáhla svým

výběžkem v podobě rozsáhlé brázdy nízkého tlaku až do střední Evropy. Přinesla tak extrémně nízké hodnoty tlaku vzduchu, jenž na západě Čech poklesl pod hranici 975 hPa. Ve Velkých Svatoňovicích bylo naměřeno **nové absolutní minimum tlaku vzduchu**, a to 975,0 hPa v 15:23 SEČ. Jiné význačné meteorologické projevy se nevyskytnuly.

18. března 2015 - POLÁRNÍ ZÁŘE

Relativně slabá sluneční erupce a s ní spojené vyvržení sluneční hmoty způsobilo v úterý 17. března 2015 rozsáhlé narušení geomagnetického pole Země, které dosáhlo ve večerních hodinách intenzity $k_p = 8,6$. Díky tomu se ve večerních a nočních hodinách vyskytla mohutná polární záře, jenž byla pozorovatelná až ze Slovinska. V naší oblasti dosáhla největšího rozsahu okolo pólnoci, kdy byla zaznamenána webovými kamerami i fotografie.

20. března 2015 - ČÁSTEČNÉ ZATMĚNÍ SLUNCE

V dopoledních hodinách v pátek 20. března 2015 se vyskytlo ve střední Evropě částečné zatmění Slunce (úplné na Faerských ostrovech a Špicberkách), na našem území 70 - 75 %. Vzhledem k zcela jasné obloze se snížený příkon slunečního záření projevil **dočasnou stagnací až poklesem teploty vzduchu**.

31. března 2015 - VYDATNÉ SNĚŽENÍ, VICHŘICE

V úterý 31. března 2015 ovlivnily v krátkém sledu po sobě území ČR teplá a studená fronta spojené s tlakovou níží Niklas nad Baltem. Teplá fronta přinesla poněkud paradoxně **vydatné sněžení**, při kterém spadlo ve Velkých Svatoňovicích až 8 cm vlhkého sněhu (denní úhrn srážek 16,1 mm, včetně dešťových). Odpolední přechod studené fronty pak přinesl nárazy větru na mnoha místech ČR přesahujících rychlost 25 m/s (na horách i přes 40 m/s). Největší rychlost nárazu větru ve V. Svatoňovicích byla naměřena večer, a to 14,3 m/s.

6. července 2015 - TROPICKÉ TEPLoty

V neděli 6. července 2015 před studenou frontou postupující od západu vrcholil příliv horkého vzduchu z Afriky do prostoru střední Evropy. Teploty tak na mnoha místech překročily hranici 35°C, nejvyšší denní maximum naměřila stanice Brandýs nad Labem, a to +38,4°C. Ve Velkých Svatoňovicích vystoupila teplota na hodnotu +32,4°C krátce po poledni, poté se ochladilo díky procházející bouřce. Silné bouřky pak postihly především centrální Německo.

8. července 2015 - TROPICKÉ TEPLoty, SILNÉ BOUŘKY

Během noci z pondělí na úterý 8. července 2015 postupovala přes střední Evropu k východu výrazná studená fronta, která definitivně ukončila období tropických teplot (v pondělí na JV Moravy v Brodčích nad Dyjí až +37,1°C). Na studené frontě se vyskytly velmi silné bouřky, ze kterých ojediněle vypadávaly až 5 cm velké kroupy a vítr na několika místech přesáhl rychlost 30 m/s (Milešovka 35 m/s). Ve Velkých Svatoňovicích již bouřkový systém slábl a nenapáchal žádných škod.

22. července 2015 - TROPICKÉ TEPLoty

Před studenou frontou postupující od západu do střední Evropy vrcholil ve středu 22. července 2015 příliv tropického vzduchu, který přinesl zatím **rekordní teplotní maxima** tohoto roku (+38,0 °C Plzeň, Bolevec, +38,0 °C Dobřichovice). Ve Velkých Svatoňovicích bylo naměřeno maximum +34,1°C, což byla též zatím nejvyšší naměřená hodnota v roce 2015. Denní průměrná hodnota pak činila +25,1°C.

7. srpna 2015 - REKORDNÍ TROPICKÉ TEPLoty

V pátek 7. srpna před slábnoucí studenou frontou postupující od západu do střední Evropy vrcholil opět příliv tropického vzduchu, který přinesl opět velmi **vysoká denní teplotní maxima** ve celé ČR (+39,3 °C Řež, Husinec, +39,0 °C Dobřichovice). Ve Velkých Svatoňovicích bylo naměřeno **denní teplotní maximum +36,4°C**, což je nejvyšší naměřená teplota v srpnu, roce 2015 i v celé historii měření. Denní průměrná hodnota pak činila +26,58°C.

1. září 2015 - REKORDNÍ TROPICKÉ TEPLoty

V úterý 1. září 2015 se do střední Evropy přibližovala vlnící se studená fronta, před kterou nad naše území pronikal velmi horný vzduch tropického původu. Díky tomu byly překonány denní teplotní rekordy na 134 ze 137 meteorologických stanic (s pozorovací řadou delší než 30 let). Na 87 stanicích ze 137 byly překonány i měsíční rekordní hodnoty. Nejvyšší teplota byla naměřena v Javorníku +36,3 °C. Stejně tak i ve Velkých Svatoňovicích se stalo naměřené maximum +32,5°C novým rekordem jak denním, tak měsíčním. Navíc večer byl ustaven nový rekord pro termín 20 UTC, a to +22,8°C a samozřejmě i nejvyšší denní průměrná teplota pro září +23,33°C.

16. října 2015 - VYDATNÉ SRÁŽKY

Po období vytrvalého sucha spadlo na vlnící se studené frontě mezi 14. a 16. říjnem 2015 ve V. Svatoňovicích 58,4 mm srážek ve formě deště.

20. prosince 2015 - POLÁRNÍ ZÁŘE

Výrazné narušení geomagnetického pole Země v neděli 20. prosince 2015 vedlo k opětovnému výskytu polární záře, jež byla pozorovatelná z oblasti Krkonoše a Beskyd okolo 17:30 a 21:00 SEČ.

26. prosince 2015 - REKORDNĚ VYSOKÁ TEPLOTA

Příliv velmi teplého vzduchu od jihozápadu vedl k dosažení nového absolutního teplotního rekordu pro prosinec ve V. Svatoňovicích. Dosavadní maximum +10,5°C z 1.12.2008 bylo překonáno o více jak 1,5°C. Nový rekord byl ustaven ve 13:54 SEČ [hodnotou +12,1°C](#). Rekordní hodnoty byly překonány i na mnoha dalších místech v ČR.

19. ledna 2016 - NÍZKÉ TEPLoty / ARKTICKÉ MRAZY

V oblasti vyššího tlaku vzduchu došlo po průniku arktického vzduchu od severu k výraznému radiačnímu ochlazení povrchu, jež v místech se sněhovou pokrývkou vedlo k velmi hlubokým poklesům teplot. Ve V. Svatoňovicích dosáhla [nejnižší teplota](#) v úterý 19. ledna 2016 hodnoty -15,7°C v 8:17 SEČ (jednalo se o nové denní minimum). Nejnižší teplota v ČR pak byla naměřena na stanici Modrava - Rokytská slat', a to -32,3°C.

31. ledna 2016 - VÝRAZNÁ STUDENÁ FRONTA / NÁRAZOVÝ VÍTR / NÁLEDÍ

V noci ze soboty na neděli 31. ledna 2016 přecházela přes Českou republiku od západu [výrazná studená fronta](#) (objevovaly se na ní i frontální bouřky). Její čelo přešlo přes Velké Svatoňovice ve 3:30 SEČ a vyskytl se na něm náraz větru o rychlosti až 12,1 m/s. Srážky během chvíle přešly z dešťových ve sněhové, celkem spadlo za tuto epizodu 10,2 mm srážek. Díky poklesu přízemní teploty pod bod mrazu došlo k tvorbě výrazného náledí.

24. května 2016 - SILNÉ BOUŘKY, TORNÁDO

V úterý 24. května se nad územím ČR vlnila stacionární studená fronta, která přinesla tvorbu většího množství intenzivních bouřek. V rámci konvektivní buňky, která se vytvořila v těsné blízkosti Velkých Svatoňovic (ale Svatoňovice samotné nezasáhla) se ve 14:02 SELČ vyskytlo [nad obcí Červená Hora tornádo](#) (cca 8,5 km daleko), jež způsobilo značné škody.

16. června 2016 - SILNÉ BOUŘKY

Během čtvrtka 16. června 2016 došlo ve večerních hodinách díky vysoké dynamice atmosféry, spojené s relativně vysokou labilitou, k explozivnímu rozvoji bouřkové činnosti nad středními, později i západními a východními Čechami. V průběhu tohoto období bylo detekováno 12 supercelárních bouří, které přinášely výrazné srážkové úhrny, krupobití a nárazy větru. Velké Svatoňovice postihly pouze 2 slabé bouřky svým okrajem (jedna z nich byla již degradovaná supercela).

16. září 2016 - VYSOKÉ DENNÍ TEPLoty, SUCHO

Téměř celý počátek září 2016 se nesl ve znamení nadprůměrně vysokých teplot a suchého počasí, způsobených mohutnou tlakovou výší nad západním Ruskem a Pobaltím. Ve dnech 8. až 16. září tak byly ve Velkých Svatoňovicích nepřetržitě překonávány denní teplotní rekordy, přičemž v pondělí 12. září vystoupala teplota až na +29,8°C. Do 16. září (včetně) se zde vyskytlo 14 letních dní. Nejvyšší teplota v tomto období v ČR byla naměřena též 12.9. v Husinci, Řeži - a to +33,2°C

18. září 2016 - VYDATNÉ SRÁŽKY

Suché a teplé období první poloviny září bylo ukončeno přechodem zvláště studené fronty a mělké tlakové níže ve dnech 16. až 18. září 2016. Ve Velkých Svatoňovicích během 24 hodin spadlo 27,3 mm srážek. Nejvíce ale přišlo na SZ Čech, kde úhrny za 48 hodin přesáhly i 100 mm.

22. září 2016 - PRACHOVÝ VÍR

Ve čtvrtek 22. září v 15:52 SELČ se nad polem na okraji Velkých Svatoňovic vyskytl [prachový vír](#) (tzv. rarášek). Meteorologická stanice naměřila [náraz větru až 10,3 m/s](#).

29. prosince 2016 - VYSOKÝ TLAK VZDUCHU

Přechod tlakové výše Yörn přes střední Evropu ve čtvrtek 29. prosince zapříčinil naměření nejvyššího tlaku vzduchu za dobu automatického měření (od 8.5.2010). V 9:43 SEČ vystoupil tlak vzduchu až na hodnotu 1043,1 hPa

4. ledna 2017 - VYDATNÉ SNĚŽENÍ

Při přechodu okluzní a následně studené fronty spojené s hlubokou tlakovou níží Alex nad jižní Skandinávií se na severu a severovýchodě Čech vyskytlo vydatné sněžení trvalejšího charakteru. V pozdních večerních hodinách leželo ve Velkých Svatoňovicích již 30 cm vlhkého sněhu při denním srážkovém úhrnu 16,0 mm.

7. ledna 2017 - ARKTICKÉ MRAZY / ARKTICKÝ DEN

Po přechodu studené fronty 4. ledna začala prostor střední Evropy ovlivňovat rozsáhlá tlaková výše Angelika (s centrálním tlakem nad 1040 hPa). Díky průniku arktického vzduchu od severu, uklidnění větru a vyjasnění došlo k výraznému radiačnímu ochlazení povrchu, jenž v místech se sněhovou pokrývkou vedlo k velmi hlubokým poklesům teplot. Ve V. Svatoňovicích dosáhlo [teplotní minimum](#) v pátek 7. ledna 2017 hodnoty $-25,6^{\circ}\text{C}$ v 8:29 SEČ (na nekrytém čidlu dokonce $-25,9^{\circ}\text{C}$). V průběhu dne pak teplota nevystoupila výše než k hodnotě $-11,3^{\circ}\text{C}$, díky čemuž byl zaznamenán arktický den (poprvé od roku 2012). Nejnižší teplota v ČR pak byla naměřena na stanici Modrava - Rokytská slať, a to $-34,6^{\circ}\text{C}$.

24. února 2017 - VÝRAZNÁ STUDENÁ FRONTA, VICHŘICE

V průběhu noci ze čtvrtka 23. února na pátek 24. února 2017 přešla přes území ČR od severozápadu výrazná studená fronta, spojená s hlubokou tlakovou níží Thomas (postupující ze Severního moře nad Balt). Frontální rozhraní přineslo výrazné ochlazení, změnu skupenství srážek a především silný nárazový vítr (stanice Tušimice až 32 m/s), který působil škody na vegetaci i majetku. Před přechodem fronty vystoupila teplota ve V. Svatoňovicích až na $+9,3^{\circ}\text{C}$ dne 23.2. ve 23:42. Silný vítr se vyskytoval až relativně daleko za samotným rozhraním, největší [rychlost nárazu větru](#) byla naměřena 24.2. ve 12:56 SEČ, a to 15,2 m/s ze ZSZ.

31. března 2017 - VYSOKÉ DENNÍ TEPLoty

Na konci měsíce března proudil do prostoru střední Evropy od jihozápadu velmi teplý vzduch. Díky tomu byly na mnoha místech překonávány [dlouhodobé denní rekordy](#). V pátek 31. března 2017 dosáhla [maximální denní teplota vzduchu](#) ve Velkých Svatoňovicích hodnoty $+20,4^{\circ}\text{C}$. Jednalo se nejen o nové rekordní maximum pro 31. březen (v Úpici minimálně za 38 let), ale i o maximum pro celý měsíc za celou dobu dosavadního měření.